

Verzoek op grond van de Wet open overheid

Aan: de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties t.a.v. de Woo-contactpersoon / de coördinerend functionaris Woo Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Per e-mail: contactpersoonwoo@minbzk.nl

Van: [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] Doetinchem [REDACTED] · 06 20 15 95 00

Datum: 27 juli 2026

Betreft: Woo-verzoek inzake de totstandkoming, het normatieve kader en de doorwerking van de AIVD-publicatie *"Anti-institutioneel-extremisme in Nederland. Een ernstige dreiging voor de democratische rechtsorde?"* (25 mei 2023)

1. Inleiding

Op grond van artikel 4.1 van de Wet open overheid (hierna: Woo) verzoek ik u om openbaarmaking van informatie die is vastgelegd in documenten en die betrekking heeft op de hieronder omschreven bestuurlijke aangelegenheid. Op grond van de Woo hoef ik bij dit verzoek geen belang te stellen; ter vergemakkelijking van de behandeling licht ik de achtergrond hieronder desgewenst toe.

De bestuurlijke aangelegenheid betreft de wijze waarop het begrip **"anti-institutioneel extremisme"** binnen uw ministerie en de onder u vallende Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst is ontwikkeld, gedefinieerd, afgebakend, juridisch getoetst, gepubliceerd en vervolgens in beleid en werkinstructies toegepast.

Dat het hier om een bestuurlijke aangelegenheid gaat waarover documenten bestaan, staat vast: de publicatie is op 25 mei 2023 openbaar gemaakt en aan de Eerste en Tweede Kamer aangeboden met een Kamerbrief van de toenmalige minister, waarbij tevens een beslisnota is meegezonden. De publicatie verwijst voorts naar een intern gehanteerd **beoordelingskader** met criteria aan de hand waarvan de dreiging is ingeschat.

Dit verzoek is uitdrukkelijk **bepikt tot de beleidsmatige, normatieve en procedurele laag**. Het strekt zich niet uit tot operationele informatie, tot gegevens over bronnen, methoden of actueel kennisniveau van de dienst, noch tot informatie over individuele personen of organisaties. Zie nader onder 5.

2. Periode

Ik verzoek om documenten die zijn opgemaakt of ontvangen in de periode van **1 januari 2021 tot en met de datum van dit verzoek**.

3. Gevraagde documenten

Ik verzoek om openbaarmaking van alle documenten in de zin van artikel 2.1 juncto 4.1 Woo die betrekking hebben op de onderstaande onderdelen. Onder “documenten” begrijp ik uitdrukkelijk ook: nota’s, memo’s, beslisnota’s, ambtelijke adviezen, e-mailcorrespondentie, vergaderstukken, agenda’s en verslagen, presentaties, conceptversies met commentaar en tekstwijzigingen, werkinstructies, handreikingen en — voor zover berustend bij het bestuursorgaan en betrekking hebbend op de publieke taak — berichten uit chatapplicaties zoals WhatsApp, Signal en SMS.

3.1 Het beoordelingskader en de gehanteerde definities Alle documenten waarin het in de publicatie genoemde beoordelingskader is vastgelegd, ontwikkeld of gewijzigd, waaronder conceptversies, alsmede documenten waarin de definitie van “anti-institutioneel extremisme” en de daarbij gehanteerde criteria zijn vastgesteld of nader uitgewerkt.

3.2 De afbakening ten opzichte van legitieme overheidskritiek Alle documenten waarin is beschreven, besproken of vastgelegd waar de grens ligt tussen enerzijds (al dan niet ongefundeerde) kritiek op de overheid en instituties, en anderzijds gedrag of gedachtegoed dat als anti-institutioneel extremistisch wordt aangemerkt. Hieronder begrijp ik in het bijzonder de interne discussie over deze afbakening en over het risico van te ruime toepassing, alsmede documenten waarin is vastgelegd welke uitingen of gedragingen uitdrukkelijk *niet* onder het begrip vallen.

3.3 Onderbouwing van kwantitatieve inschattingen Alle documenten waarin de in de publicatie opgenomen inschatting van de omvang van de groep aanhangers en de daarbij gebruikte methodiek, aannames, bronnenselectie en foutmarges zijn onderbouwd, besproken of geproblematiseerd.

3.4 Conceptversies en commentaarrondes van de publicatie Alle conceptversies van de publicatie, inclusief tekstvoorstellen, commentaar, wijzigingsvoorstellen en de daarop gegeven reacties, alsmede documenten waaruit blijkt welke passages op wiens verzoek zijn toegevoegd, gewijzigd of geschrapt.

3.5 Interne besluitvorming over publicatie Alle beslisnota’s (inclusief eerdere concepten en niet-vastgestelde versies), ambtelijke adviezen, juridische adviezen en communicatieadviezen die betrekking hebben op het besluit om de publicatie openbaar te maken, op de gekozen vorm en toonzetting, en op de voorziene maatschappelijke en politieke effecten daarvan.

3.6 Interbestuurlijke afstemming Alle correspondentie, gespreksverslagen, vergaderstukken en afsprakenlijsten inzake afstemming over het concept, de publicatie of de toepassing van het begrip met: a. de Nationaal Coördinator Terrorismedebijding en Veiligheid; b. het Ministerie van Justitie en Veiligheid; c. het Openbaar Ministerie; d. de politie; e. gemeenten, veiligheidsregio's of regionale samenwerkingsverbanden; f. andere departementen, bestuursorganen of buitenlandse diensten.

3.7 Externe consultatie Alle documenten waaruit blijkt welke externe deskundigen, wetenschappers, instellingen of organisaties bij de totstandkoming van de publicatie of het beoordelingskader zijn betrokken of geconsulteerd, alsmede hun schriftelijke inbreng, commentaar of kritiek en de interne reactie daarop.

3.8 Juridische toetsing aan grondrechten Alle juridische adviezen en notities over de verenigbaarheid van het begrip, van de publicatie en van de daarop gebaseerde toepassing met de vrijheid van meningsuiting, de vrijheid van vergadering en betoging en de persvrijheid, waaronder toetsing aan de artikelen 8, 10 en 11 EVRM en aan de artikelen 7 en 9 van de Grondwet.

3.9 Doorwerking in werkinstructies en taakuitvoering Alle werkinstructies, handreikingen, beleidskaders, opleidings- en trainingsmateriaal en presentaties waarin is vastgelegd hoe het begrip na publicatie wordt toegepast binnen de taakuitvoering, waaronder — uitsluitend op instructie- en beleidsniveau — bij de afweging om een ambtsbericht uit te brengen.

3.10 Interne reactie op ontvangen kritiek en evaluatie Alle documenten waarin is gereageerd op na publicatie ontvangen kritiek op de publicatie of op het begrip, waaronder de voorbereiding van antwoorden op Kamervragen, reacties op wetenschappelijke kritiek en op klachten of bezwaren van burgers, alsmede alle evaluaties, herzieningen of bijstellingen van het beoordelingskader.

4. Procedurele verzoeken

4.1 Inventarislijst. Ik verzoek u bij uw besluit een inventarislijst te voegen waarin per document zijn opgenomen: een volgnummer, de datum, het documenttype, de afzender en ontvanger of het opstellende onderdeel, een korte inhoudsaanduiding, en de beslissing (geheel openbaar, gedeeltelijk openbaar of geweigerd) met per document en per weigering de toegepaste uitzonderingsgrond.

4.2 Partiële openbaarmaking. Voor zover een uitzonderingsgrond van toepassing is op een deel van een document, verzoek ik u het overige deel openbaar te maken. Een weigering dient per zelfstandig onderdeel van een document te worden gemotiveerd; een categorale weigering van volledige documenten of documentcategorieën acht ik in dit licht ontoereikend.

4.3 Beslisnota's en persoonlijke opvattingen. Voor zover u zich beroept op de uitzondering voor persoonlijke opvattingen ten behoeve van intern beraad, verzoek ik u de betrokken informatie in niet-persoonsgebonden vorm te verstrekken, en verzoek ik u tevens rekening te houden met de regel dat persoonlijke opvattingen in beslisnota's ten behoeve van formele bestuurlijke besluitvorming in beginsel openbaar worden gemaakt.

4.4 Anonimisering. Ik heb geen belang bij namen, contactgegevens of andere persoonsgegevens van individuele ambtenaren of derden. U kunt deze gegevens onleesbaar maken zonder dat dit een reden vormt om documenten geheel te weigeren of de behandeling te vertragen.

4.5 Deelbesluiten. Indien de omvang van het verzoek daartoe aanleiding geeft, stem ik in met behandeling in deelbesluiten, zodat de eerste documenten binnen de wettelijke termijn kunnen worden verstrekt en de resterende documenten in daaropvolgende besluiten. Ik verzoek u in dat geval een planning met mij te delen.

4.6 Precisering. Indien u een of meer onderdelen van dit verzoek onvoldoende bepaald acht, verzoek ik u — overeenkomstig uw verplichting tot het bieden van ondersteuning — binnen twee weken contact met mij op te nemen, onder vermelding van welk onderdeel het betreft en welke precisering u nodig heeft. Ik ben bereid de periode of de documentcategorieën in overleg te beperken. Ik ga er niet mee akkoord dat de behandeling van het gehele verzoek wordt opgeschort wegens onduidelijkheid over een enkel onderdeel.

4.7 Doorzending. Voor zover de gevraagde documenten geheel of gedeeltelijk berusten bij een ander bestuursorgaan, verzoek ik u het verzoek op grond van artikel 4.2 Woo onverwijld door te zenden en mij daarvan een afschrift te doen toekomen.

4.8 Al openbaar gemaakte informatie. Voor zover documenten reeds openbaar zijn gemaakt, volstaat een verwijzing naar de vindplaats. Ik verzoek u een dergelijke verwijzing wel per document in de inventarislijst op te nemen, zodat de omvang van het dossier controleerbaar blijft.

5. Toelichting op de afbakening in verband met artikel 5.1 Woo

Ik ben mij ervan bewust dat op informatie die betrekking heeft op de taakuitvoering van de AIVD in voorkomend geval de absolute uitzonderingsgrond van artikel 5.1, eerste lid, onder b, Woo (de veiligheid van de Staat) van toepassing kan zijn.

Om die reden is dit verzoek zo geformuleerd dat het uitdrukkelijk **niet** is gericht op:

- gegevens over bronnen, informanten, agenten, of de identiteit van medewerkers;
- gegevens over de inzet, techniek of werkwijze van bijzondere bevoegdheden;

- het actuele kennisniveau of de onderzoeksrichtingen van de dienst;
- gegevens over individuele personen, groepen of organisaties, of de inhoud van individuele ambtsberichten;
- gegevens die zijn ontvangen van of gedeeld met buitenlandse diensten, voor zover openbaarmaking de vertrouwelijkheid van die relatie raakt.

Wat resteert is het **normatieve en procedurele kader**: definities, criteria, afbakening ten opzichte van grondrechtelijk beschermd gedrag, juridische toetsing, interbestuurlijke afstemming en interne besluitvorming rond een publicatie die de dienst zelf openbaar heeft gemaakt met het uitdrukkelijke doel dat overheidsonderdelen, media, wetenschap en burgers het fenomeen kunnen herkennen. Bij een analyse die zelf openbaar is gemaakt om breed te worden toegepast, weegt het belang van controleerbaarheid van het gebruikte kader zwaar. Een beroep op artikel 5.1, eerste lid, onder b, Woo vergt daarom naar mijn opvatting een concrete, per document en per passage gemotiveerde onderbouwing waarom juist die informatie de veiligheid van de Staat raakt.

Voor zover u een beroep doet op artikel 5.1, tweede lid, onder i, Woo (het goed functioneren van de Staat), verzoek ik u tevens te motiveren waarom dat belang in dit geval zwaarder weegt dan het publieke belang van openbaarheid, gelet op de aard van de aangelegenheid.

6. Beslistermijn

Op grond van artikel 4.4 Woo bedraagt de beslistermijn vier weken, met de mogelijkheid van verdaging met ten hoogste twee weken. Ik verzoek u een eventuele verdaging schriftelijk en gemotiveerd aan mij mede te delen vóór het verstrijken van de oorspronkelijke termijn.

Indien binnen de geldende termijn geen besluit wordt genomen, zal ik u in gebreke stellen.

7. Wijze van verstrekking

Ik ontvang de documenten graag **digitaal**, per e-mail of via een downloadlink, in doorzoekbare vorm (PDF met tekstlaag), met bestandsnamen die corresponderen met de volgnummers op de inventarislijst.

Ik ontvang graag een ontvangstbevestiging met vermelding van het zaaknummer en de naam van de behandelend medewerker.

Voor vragen of overleg over de afbakening van dit verzoek ben ik goed bereikbaar op bovenvermeld telefoonnummer en e-mailadres.

Met vriendelijke groet,

[handtekening]

   Doetinchem